भौमोऽत्रिः।अश्विनौ। त्रिष्टुप्

प्रात्यावाणा प्रथमा यंजध्वं पुरा गृध्राद्ररुषः पिबातः।

प्रातर्हि यज्ञम्भिनां दुधाते प्र शंसन्ति क्वयः पूर्वभाजः॥ ५.०७७.०१

प्रातर्यवाणा- उषिस गन्तारो । प्रथमा- मुख्यो । यजध्वम्- पूजयथ । गृध्रात्- अभिकाङ्क्षतः । अररुषः- अदातुलोभिनः स्वार्थेकपरात् । पुरा- पूर्वमेव । पिबातः- रसमनुभवतम् । प्रातः- प्रभाते । हि- खलु । अश्विना- प्राणेशनशक्तिभूतावश्विनो । यज्ञम्- दानं देवपूजां सङ्गतिकरणम् । द्धाते- धारयतः । पूर्वभाजः- पुराणाः । कवयः- सूक्ष्मदर्शिनः । प्र शंसन्ति- अश्विनो स्तुवन्ति ॥१॥

प्रातर्यजध्वमश्विनां हिनोत् न सायमस्ति देवया अर्जुष्टम्।

उतान्यो अस्मर्यजते वि चावः पूर्वः पूर्वी यर्जमानो वनीयान्॥ ५.०७७.०२

प्रातः- प्रभाते। अश्विना- अश्विनो। यजध्वम्- पूजयथ। हिनोत- हव्यं समर्पयत। सायम्- सायङ्काले। देवयाः- देवगामि हव्यम्। न। अस्ति- भवति। अजुष्टम्- असेव्यं भवति। उत- अपि च। अस्मत्- अस्मत्तः। अन्यः- इतरो यः कश्चित्। यजते- हव्यं ददाति। वि चावः- विशेषेण तर्पयति च। पूर्वःपूर्वः- अस्मत्तः पूर्वपुरुषः। यजमानः। सोपि। वनीयान्- सम्भजनीयो भवति॥२॥

हिरंण्यत्व इप्रधुवर्णी घृतसुः पृक्षो वहुन्ना रथौ वर्तते वाम्।

मनौजवा अश्विना वार्तरंहा येनितियाथो दुरितानि विश्वी॥ ५.०७७.०३

वाम्- युवयोः । रथः । हिरण्यत्वक्- ज्वलद्रूपः । मधुवर्णः- मधुरः । घृतस्तुः- उदकस्रावकः । पृक्षः-हव्यम् । वहन्- धारयन् । आ वर्तते- आवर्तनं करोति । येन । विश्वा- सर्वाणि । दुरिता- अघानि । मनोजवाः- मनोवेगो । वातरंहा- वायुवेगो । अश्विना- अश्विनो । अतियाथः- तरथः । ॥३॥ यो भूयिष्टं नासंत्याभ्यां विवेष चिनष्ठं पित्वो ररते विभागे। स तोकर्मस्य पीपर्च्छमीभिरनूर्ध्वभासः सदमित्तुर्त्यात्॥ ५.०७७.०४

यः। नासत्याभ्याम्- सत्यस्वरूपाभ्यामश्विभ्याम्। भूयिष्ठम्- बहु। चिनष्ठम्- अन्नम्। विवेष-करोति। विभागे- यज्ञे। पित्वः- हव्यम्। ररते- यच्छिति। सः। अस्य- स्वात्मनः। तोकम्-सन्तितम्। शमीभिः- कर्मभिः शमभावनैर्वा। पीपरत्- पालयेत्। अनूर्ध्वभासः- अन्धकारान्। सदिमत्- सदैव। तुतुर्यात्- हिंस्यात्॥४॥

समिश्विनोरवंसा नूर्तनेन मयोभुवां सुप्रणीती गमेम। आ नौ र्यिं वहत्मोत वीराना विश्वान्यमृता सौर्भगानि॥ ५.०७७.०५

पूर्वं व्याख्यातम् (५.७६.०५) ॥५॥